

Edepsiz Kitaplar

Edebiyat Eserleri ve Müstehcenlik Suçu
Bağlamında Bir Hukuk Eleştirisi

A. Ozan Marakoğlu

Bugün halen [REDACTED] eserlerinin de dahil olduğu pek çok ürün, [REDACTED] gerekçesiyle ceza yargılamasıyla karşı karşıya kalıyor. [REDACTED]

[REDACTED] bu yüzden sansüre [REDACTED] cezalandırılıyor. [REDACTED]

Türkiye’de müstehcen- [REDACTED]
[REDACTED] İnternet [REDACTED] erişim [REDACTED]

Öyle ki bu yasaklamalar tek tek sözcük düzeyine inerek Orwell’in kurgusal Büyük Birader’ini [REDACTED]

[REDACTED] Devlet, bireylerin neye bakıp bakamayacaklarını, neyi okuyup okuyamayacaklarını, hazlarını ve cinsel [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED] denetim altına [REDACTED]

f

t

p

g

LiBeRTE

A. Ozan Marakoğlu

Edepsiz Kitaplar

Edebiyat Eserleri ve Müstehcenlik Suçu Bağlamında Bir Hukuk Eleřtiris

A. OZAN MARAKOĞLU

1982'de İstanbul'da doğdu. İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü'nde eğitim gördü. *Güncel Hukuk*, *altZine*, *Notos* dergilerinde yazıları ve öyküleri yayımlandı. İstanbul Barosu mensubudur.

ISBN 13: 978-975-6201-90-9

Liberte Yayınları® / 180

1. Baskı: Eylül 2014

© 2014, Liberte Yayınları®

© 2014, A. Ozan Marakoğlu

Yayın Yönetmeni: Selçuk Durgut

Sayfa Düzeni: Liberte Yayınları

Kapak Tasarımı: Muhsin Dođan

Baskı: Tarcan Matbaası

Adres: Zübeyde Hanım Mah. Samyeli Sok. No: 15, İskitler, Ankara

Telefon: (312) 384 34 35-36 | Faks: (312) 384 34 37 | Sertifika No: 25744

Adres: GMK Bulvarı No: 108/16, 06570 Maltepe, Ankara

Telefon: (312) 230 87 03 | Faks: (312) 230 80 03

E-mail: info@liberte.com.tr | Web: www.liberte.com.tr | Sertifika No: 16438

Liberte Yayınları® Liberte Yayın Grubu'nun tescilli bir markasıdır.

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	15
ÖNSÖZ	17
1 MÜSTEHCENLİK	23
A. Kavramı Düşünmek: Suçların ve Cezaların Kanuniliği İlkesi Yolunda Müstehcenlik	23
B. Edebiyat ve Müstehcenlik Suçu: Davalar ve Özdeyişler Arasında Yazarın Özgürlüğü.....	35
C. Ahlak ile Hukuk İlişkisi ve Müstehcenlik.....	50
2 HUKUKİ AÇIDAN MÜSTEHCENLİK SUÇU	59
A. Türk Ceza Hukukunda ve Yabancı Kanunlarda Müstehcenlik Suçu	59
B. Bir Karşılaştırmalı Hukuk Örneği: Amerikan Hukukunda Müstehcenliği Tanımlama Çabası.....	71
C. Bir Elde Şiir Kitabı, Bir Elde Ceza Kanunu: Türk Hukukunda Bilirkişilik ve Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu.....	86
3 BİR İNCELEME	93
SONUÇ	111
SONNOTLAR	123
KAYNAKÇA	141
DİZİN	151

*Babam Ekrem Marakoğlu'nun Hatırasına
ve Annem Sevim Marakoğlu'na*

“Hukukçu tehlikeli olabilecek biridir. Bilirkişi raporu yazar, iddianame sunar, karar verir, savunur; derse de girer bu arada. Yani insanların geleceğini biçimlendirir. Ve bu oyunu da, sayısız örnekte görülebileceği gibi, acınacak kadar dar bir çerçevede oynayabilir. Hiç ufku olmayacak ya da bulutların hiç farkına varmayacak kadar kör ve cahil olabilir. Şaşmaz sandığı doğruların, değerlerin, hukuk ve adalet anlayışının, siyasi yargıların, sosyal görüşün çok kısa bir süre sonra geçerliliklerini yitirebileceğini, hatta gülünçleşebileceğini ve onu trajik-komik bir konuma düşürebileceğini, ama daha önemlisi, başkalarına ne kadar zarar verebileceğini sezemeyebilir.”

Cemal Bâli Akal
Burası Tanzanya mı Karanfil?

*“Sansür, yetişkin birine sırf bebekler çiğneyemiyor diye biftek
yiyemeyeceğini söylemektir.”*
Anonim

TAKDİM

GECE BEKÇİSİNE SAHİP OLMAK GEREKLİ VE GÜZELDİR. Gece evinizde yatarken mahallenizde birilerinin sizi hırsıza uğursuza karşı koruduğunu bilmek rahatlatıcıdır. Bekçi sayesinde daha güvenle yaşadığınız evinizde istediğiniz romanı okur, istediğinizle birlikte olur, istediğiniz İnternet sitesinde gezinebilirsiniz değil mi ... Neyse ki mahallenizde, yaşadığınız sitede sizi korusun kollasın diye tuttuğunuz bekçinin, güvenlik görevlisinin evinize gelip karınızın giydiği kıyafete, okuduğunuz romana, İnternette gezindiğiniz sitelere karışması pek rastlanan bir durum değildir. Acaba, hakiaten değil midir?

Tarih boyunca her yerde fikirler ve ahlak devletin ilgi alanında olagelmiş değil midir? Kitaplar, dergiler, filmler, çizgi filmler, çizgi diziler, fıkralar soruşturmaya, kovuşturmaya ve cezalandırmaya uğramamış mıdır? Türkiye’de bugün sayısı onbinlerle ifade edilen web sitesi, ekseriyeti hâkim kararı bile olmaksızın, re’sen yasaklı değil midir?

Bu elinizde tuttuğunuz kitap cesur bir kitap. Bu kitabın yazarı, cesur bir yazar. Bir kere, hepimizin için için yanıp tutuştuğu ancak kolay kolay kimsenin dillendiremediği bir konu hakkında yazıyor. Ayrıca lafı gevelemiyor, suçun kanuniliği ilkesinin özgürlüklerin korunması için öneminden bahsediyor, müstehcenlik suçunun tanımın net şekilde belirlenmesi gerektiğini ya da tamamen bu suçun kalkması gerektiğini açıkça söylüyor. Bir örnek verelim: Playboy dergisinin web sitesi re'sen kapatıldı ve İdarî Mahkeme ve Danıştay bu kapatmayı onadı. Bu durumda Playboy Türk hukuk sisteminde müstehcenliğin sınırı mıdır? Eğer öyleyse benzer çıplaklıkların gani gani bulunduğu Facebook, Youtube ve ana akım gazetelerin İnternet siteleri nasıl açık kalabilmektedir? Marakoğlu'nun da bahsettiği gibi eğer müstehcenlik ona bakan kişinin gözlük numarasına göre değişiyorsa ne zaman müstehcenlik suçu işleyip işlediğimizi nereden bilebiliriz? Böyle bir ortamda mizah, sanat, edebi eser üretmek nasıl mümkün olabilir? Bizim gece bekçisi olması için tuttuğumuz devlet, tanımını bile yapamadığımız bir şekilde, ahlak bekçimiz olmuş durumda mıdır?

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, bu ruhla ve dikkatli bir hukukçu gözüyle dünyadaki ve Türkiye'deki uygulamaları inceliyor, eleştiriyor. Kaleminin hünerinden ve ancak dikkatli okurun farkedebileceği hukuk dışı – hukuk teğeti dokundurmaların da hakkını veriyor. Hem hukukçular için bir başvuru kitabı, hem de diğer okuyucular için öğretici ve eğlenceli bir okuma olacağından şüphe duymadığım bu kitabı takdim etmekten kıvanç duyuyor ve iyi okumalar diliyorum.

Kubilay Atlay

ÖNSÖZ

ELİNİZDE TUTTUĞUNUZ ÇALIŞMA, 2008 YILINDA HAZIRLANMIŞ OLAN “Edebiyat Eserleri Açısından Müstehcenlik Suçu ve Bilirkişilik” başlıklı bir yüksek lisans tezinden hareketle yazıldı. 765 sayılı eski Türk Ceza Kanunu’nda (TCK) yer alan müstehcenlik suçunun, daha sonra yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda da varlığını sürdürmesi, hukuk ve özgürlükler açısından sorunlu olan bu yasa hükmünü bir yüksek lisans tezi olarak ele almayı, deyim yerindeyse, kendi açımdan zorunlu kılıyordu. Daha sonra bu yüksek lisans tezi, kendisini bir kitap haline dönüştürmeyi dayattı ve yeniden ele alınıp gözden geçirilerek son halini aldı.

Bugün halen edebiyat eserlerinin de dahil olduğu pek çok ürün, müstehcen olduğu gerekçesiyle ceza yargılamasıyla karşı karşıya kalıyor. Bunlardan bazıları bu yüzden sansüre uğruyor, yaratıcıları cezalandırılıyor. Bunun yanı sıra her ge-

çen gün Türkiye’de müstehcen oldukları gerekçesiyle sayıları binlere varan İnternet sitesine erişim engelleniyor. Öyle ki bu yasaklamalar tek tek sözcük düzeyine inerek Orwell’in kurgusal Büyük Birader’ini ete kemiğe büründürmüş durumda. Devlet, bireylerin neye bakıp bakamayacaklarını, neyi okuyup okuyamayacaklarını, hazlarını ve cinsel gereksinimlerini neyle sağlayacaklarını veya sağlayıp sağlayamayacaklarını sıkı denetim altına almaya çalışıyor.

Sorunun önemli bir kısmı, neyin müstehcen olup neyin olmadığı belirsizliğinin yarattığı, ceza hukukunda kısaca *nullum crimen* biçiminde ifade edilen, suçların ve cezaların yasa da açıkça yer alması ilkesine aykırılıktan kaynaklanıyor. Ancak bütün mesele sadece bundan ibaret olduğunu da söyleyemeyiz. Göreli cinsel ahlakın, bu yasa maddesi eliyle bir ceza hukuku normu olarak dayatılmasıyla birlikte, okura hikâye sunan kurmaca metinler de yargılama ve cezalandırma konusu oldular. Bu satırlar kaleme alındığı anda, Türkiye’de, TCK’nın 226. maddesinden dolayı kitaplar hakkında dava ve soruşturmalar açılmaya halen devam ediliyor. Burada, hukuki olarak eleştirilecek şeylerden birisi, Türk hukuk sisteminin, neyin müstehcen olduğu, neyin olmadığı konusundaki hukuk oluşturma yönündeki bir çabadan yoksun olmasıdır. Bu çabadan yoksunluk, bir yasa metninde böylesi bir suçun gerekli olup olmadığı tartışmasını da engelliyor. Özellikle suçun var olduğu diğer ülke hukuklarında yıllar süren felsefi ve hukuki tartışmalara karşın, Türk hukuk uygulamasında, böylesi bir tartışmanın zerresinden yoksun olduğumuzu ifade etmek gerekir. Aksine, suçun varlığını tespit işinin, Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu veya herhangi başka bir bilirkişilik kurumu eliyle kolayca yürütülebileceğinin düşünüldüğü görülüyor.

yor. Müstehcenlik suçunun TCK’da yer almasına gerekçe olarak çocukları pornografik nesne haline gelmekten koruma amacının sunulması da yasa metninin içeriğiyle örtüşmüyor. Tam tersine, bu yasa hükmünden dolayı, insanların edebiyata, sanata, İnternet vb. ortamlara, tasvirlerle ya da salt cinsel tatmine yönelik ürünlere ulaşması da engelleniyor. Söz konusu bilirkişilik kurumunun, müstehcenlikle ilgili bir ölçüt belirleme konusunda yargıçlara yol gösterici verileri sunması, kuruluşundaki görünen amaç. Ancak müstehcenlik kavramının amorf yapısının da katkısıyla, ölçüt belirlemeye tayin edilmiş bu kurumun aslında bizzat kendisinin herhangi bir somut hukuki ölçütünün bulunmadığı da ortada. Bir ürünün sanat eseri olup olmadığı yahut kanuni tipe uygun olup olmadığı bir bilirkişilik mercisi tarafından tespit edilmesi ise kötü hukuktan öte hukuki bir garabet doğurdu. Hukuku düşünmede ve yaratmadaki bütün bu yokluk halini anlamak için, kişilerin, salt cinsel tatmine yönelmiş olan pornografik ürünlere ulaşmalarının ve doğal olarak bu materyallerin üretilmesinin bir hak olup olmadığı hemen hiç tartışılmadığını da anımsamak gerektir. Dolayısıyla neyin müstehcen olup olmadığı hukuk tarafından belirlenmesi bir yana ‘müstehcen’ olanın gerçekten de hukuk tarafından cezalandırılmasının gerekip gerekmediği de tartışmanın öteki boyutunu oluşturuyor.

Elinizde tuttuğunuz bu kitapta, ceza hukukundaki müstehcenlik suçu ile hukuk ve edebiyat bağlamındaki müstehcenlik kavramı incelenmeye çalışıldı. Müstehcenlik; kavram, ahlak ve hukuk bağlamında değerlendirildi ve yargı karşısına gelmiş edebiyat eserleri açısından ele alındı. Çalışmanın içinde gözlemsel bir veriye ulaşabilmek için 2000 ve 2008 yılları arasında, Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu tarafından kurmaca

eserler hakkında verilen bilirkişi raporları da incelenmiştir. Bir yandan yasa hükmünün eleştirisi yapılırken, bilirkişi raporlarının içeriği değerlendirilmiş, bu inceleme sayesinde müstehcenlik özelinde bilirkişilik kurumu ve edebiyat eserleri ilişkisinden bir sonuca varılmaya çalışılmıştır. Müstehcenlik suçuyla ilgili temel bilgilerin verildiği bütün bu bölümlerin ardından konunun esas olarak tartışılması sona bırakıldı. Bu yüzden denilebilir ki kitabın önceki bölümlerinde verilen bilginin ardından müstehcenlik suçu ve mevcut Türk Ceza Hukuku uygulamasına yönelik asıl eleştiri, sonuç bölümündedir.

Kitap, edebiyat eserleri özelinde müstehcenlik suçunu ele almakta olsa bile unutulmamalı ki bugün bu suçun tek temas ettiği alan edebiyat ve diğer sanat eserleri değil. İnsanlar, yalnızca cinselliklerini tatmin için veya herhangi başka sebeple, istediklerini izlemek, istediklerine bakmak, istediklerini okumak hakkına sahip olmalıdırlar. Bu açıdan iki beden arasına veya bedenle onu izleyen göz arasına devletin, yasaların veya toplumun girmeye hakkı yoktur.* Tabii 5651 sayılı İnternet üzerindeki yayınları ve İnternet üzerinden işlenen suçlarla mücadeleleyi düzenleyen kanunun da açık bir biçimde TCK Madde. 226'ya atıf yaptığı düşünüldüğünde müstehcenlik suçunun hayatımızı bu açıdan ne kadar etkilediği görülecektir. Artık sansür, site kapatma boyutunu geçip tek tek sözcükleri yasaklama; cinsel pozisyonlardan hangisinin doğal olduğunun, hangisinin olmadığını yargıçlar veya bilirkişiler tarafından belirlenmesi düzeyine gelmiştir. Bu açıdan 5651 sayılı kanunu eleştirirken TCK m. 226'nın da bu yasakların çoğunluğunda başat bir payı olduğunu anımsatmakta yarar var.

Elinizdeki çalışma, Türk Ceza Kanunu'nda yer alan müstehcenlik suçu özelinde bir hukuk anlayışını eleştirmek için kaleme alındı. Bu amaçla kaleme alınan bu çalışmanın nihayetinde bir değinme olduğunu belirtmek gerek: devletin ve genel ahlakın, bedenler, gözler ve zihinler üzerindeki tahakkümüne dair, edebiyat eserleri bağlamında yapılmış bir değinme. Tahakkümden kurtulmak içinse bir değinmenin tek başına kifayet etmeyeceği unutulmamalı.

A. Oran Marakoğlu

* İnsan Hakları Evrensel Bildirisi m. 12, m. 27

1

MÜSTEHCENLİK

A. KAVRAMI DÜŞÜNMEK: SUÇLARIN VE CEZALARIN KANUNİLİĞİ İLKESİ YOLUNDA MÜSTEHCENLİK

HUKUK, SÖZCÜKLERDİR.¹ HUKUKTA, HER BİR KAVRAM, kavramın diğer kavramlarla olan ilişkisi, kavramın tanımları, sözcüğün etimolojisi önem taşır. Bu önem, kendisini, yasanın yorumlanmasında, davanın kazanılmasında, ticari veya uluslararası bir sözleşmenin hazırlanmasında belli eder. Bu yüzdendir ki çoğu kere bir yasa hükmünün veya uluslararası bir sözleşmenin devletlerce kabulünde kavramlar üzerinden sorunlar çıkar ve bu tür hukuki metinlerin hazırlanması büyük tartışmalar ve zaman götürür. Yine bu yüzdendir ki elinizde tuttuğunuz türden çalışmaların başlangıç kısımları, bir kavramın kökeni, anlamı ve o kavramın hangi bağlamda neyi ifade ettiğine ayrılır.

Müstehcenlik, sorunlu bir kavram. Bir suç olarak Türk Ceza Kanunu'nda (TCK) yer almasına karşın, yasaca belli bir

tanımı yapılmamış; doğrudan hukuki olmayan kaynaklarda, sözgelimi sözlüklerde de sınırları kesin olarak çizilememiş. Etimolojik olarak inceleyecek olursak, ‘müstehecen’ sözcüğü, Türkçeye Arapça *hcn* kökünün *istifâl* vezninde bir ism-i meful (edilgen) olan *mustahcan* (çirkin sayılan, ayıplanan) sözcüğünden geçmiştir. *Mustahcan* ise Arapça *istihcana* (çirkin saydı, ayıpladı) sözcüğünden türetilmiş.² Müstehecenin soysuzluk, bayağılık, söz ve dil ayıbı anlamlarındaki hücnat sözcüğünden geldiği de yazılmıştır.³ Müstehecen sözcüğü, “nesli bozuk, melez, soysuz” anlamındaki ‘hecin’ sözcüğü ile de kökteştir.⁴ Anlaşılacağı üzere, ceza kanunumuza bir suç olarak girmiş olan ‘müstehecen’, kökence ahlaki bir yargı ve öznel bir kınama içeren bir sözcüktür.

Sözcük, Arapçadan Türkçeye de bu anlamını koruyarak geçmiş. Türkçe sözlükler, müstehecen sözcüğüne karşılık olarak “açık saçık, edebe aykırı, yakışsız” tanımını veriyor.⁵ Tabii, müstehecen kavramı dahilindeki bu ahlaka aykırılık durumu, herhangi bir ahlaktan öte salt cinsel ahlaka ve cinselliğe ilişkindir.⁶ Ortada bir adaba aykırılık söz konusu olsa dahi müstehecenlikte bahsettiğimiz adaba aykırılık da cinsel adaba aykırılıktır ve bir yazı yahut resmi müstehecen olarak nitelendirilememiz için bunların öncelikle cinsel nitelik arz etmesi gerekir. Müstehecenliğin cinsellikle olan bu bağından ötürü örnekse 7 Ocak 1958 tarihinde Paris Mahkemesi sadece Sadist hislere ve şiddet zevkine yönelmiş olan ancak cinsellik içermeyen sahnelerde müstehecenlik bulunmadığına karar vermiştir.⁷

İleride, Amerikan hukukunda müstehecenlik suçunu inceleyen görüleceği gibi, denilmiştir ki “Başka hiçbir suçu tanımlamak, bir suç olarak müstehecenlik kavramını tanımlamak

kadar güç olmamıştır.”⁸ Kavram belirsizdir. Böylesine çetrefilli bir kavram olan müstehecenliğin, dinî muhafazakârlar ve feministlerce tanımının yapılabileceği ısrar edilse de⁹ bu hukuki kavramın, zamana, mekâna, toplumdan topluma ve aynı toplum içindeki unsurlara göre değişkenlik gösterdiği görüşü, Türk ceza hukuku öğretisinde¹⁰ hatta Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararlarında da kendisine yer bulmuştur.¹¹ Bu belirsizlik, değişik uçlardaki farklı görüşleri barındırır. Örnekte, hayat tarzı daha muhafazakâr olan kişilerce bir nü tablo yahut bir televizyon dizisindeki cinselliğe dair imalar müstehecen olarak nitelendirilebilmektedir.¹² Yine bu belirsizlik, ceza hukukunun uygulamasında da çok temel bir soruna yol açar. Bu sorun, kanunilik ilkesi adıyla özetlenen, suçların ve cezaların yasa metninde açık ve anlaşılır olması kuralının sınırlarının zorlanmasından kaynaklanıyor.

Müstehecen, her şeyden öte, cinsel birleşmeye dair yahut cinsel birleşmeyi çağrıştıran ürünleri imler. Cinselliğe dair bu ürünler kişilerin zihinlerinde aynı anda hazzı ve utancı harekete geçirebilecektir. Ancak mesele şu ki cinsel ilişkiyi temsil eden, anlatan, tasvir eden bu ürünler ne zaman müstehecen sayılmalıdır, ne zaman sayılmamalıdır? Sözcüğün anlamına dönecek olursak, bütün bu ürünlerin hepsi birden bayağı sayılmaz, edebe aykırı kabul edilip ayıplanmaz. Sözgelimi, aralarında Eski Ahit’in de bulunduğu birçok eser cinsel arzular açısından kışkırtıcı bölümler içerir.¹³ Hatta Mevlana’nın *Mesnevi*’si gibi büyük saygınlık kazanmış kimi metinlerin içinde, konuyu inceleyen akademisyenlerce dahi müstehecen olarak nitelendirilmiş hikâye ve anlatımlar mevcut.¹⁴ Öte yandan bu örnekler, müstehecenin ne zaman tehlike arz ettiği, gerçekten tehlike arz edip etmediği, sınırlarının ne olduğu ve bu

sınırların ceza hukukunun sınırlarıyla kesişip kesişmediği gibi hususları da düşündürüyor. Yoksa kutsal kitapları ve *Mesnevi*'yi hatta belki Nasreddin Hoca fıkralarını çocuklarımızı korumak adına yasaklamamız mı gerek?

Dönmezer'e göre de asıl sorun, aynı anda zararlı müstehcenliği cezalandırırken sanatsal yaratım ve insan özgürlüklerini gereksiz biçimde sınırlandırmamayı sağlamaktır.¹⁵ Tabii bu görüşte müstehcen olanın –en azından bazı durumlarda– zararlı olduğuna dair bir ön kabul de var. Yine de Dönmezer'in görüşünde bir hususun bir kez daha vücut bulduğunu görüyoruz: müstehcenlik suçuna ceza kanunlarında yer verirken, sanatçıların eserlerine ve dahası bireylerin özgürlüklerine halel gelme tehlikesiyle karşı karşıya kalırız. Dolayısıyla cinselliğin ve çıplaklığın olası “zararlı” hallerine ceza kanununda yer vermek başlı başına bir özgürlük meselesine dönüşür.

Cinselliğe ve çıplaklığa ilişkin bir yaratının içinde bulunduğu bağlam, sunulduğu kişilerce müstehcen olarak algılanıp algılanmamasını da etkiler. Bunda gündelik alışkanlıklarımızın ve etiketlerimizin de etkisi vardır. Beth A. Eck'in, farklı dünya görüşlerine sahip kişiler üzerinde yaptığı *Nudity and Framing: Classifying Art, Pornography, Information and Ambiguity* (*Çıplaklık ve Tanımlanması: Sanat, Pornografi, Bilgi ve Müphemlik*) adlı incelemesi bu konu üzerinedir. Bu çalışmada katılımcılara gösterilen çeşitli resimlerin sanat eseri, pornografik ürün veya belge gibi adlarla ulamlaştırılması istenir. İncelemedeki sonuçlara göre görülür ki, çıplaklık içeren bir resim, içinde bulunduğu yayın veya ortama göre sanat eseri, pornografik/müstehcen materyal, bilgi ürünü yahut reklam ürünü olarak algılanıp adlandırılabilir. ¹⁶ 1536'da yapı-

miş olan *Urbino Venüsü* adlı resim, incelemedeki katılımcılar tarafından 'eski' ve “fırçayla resmedilmiş” olduğu gerekçesiyle pornografik bulunmazken günümüze ait renkli bir fotoğraf-taki poz veren çıplak bir kadın, dudakların yoğun biçimde rujlu olması, figürün doğrudan doğruya fotoğrafa bakmakta olana bakıyormuş hissi vermesi ve ağzında tuttuğu parmağı sebebiyle *soft* –yumuşak, hafif– pornografik olarak nitelendirilmiştir.¹⁷ Buna karşılık Afrika'da çıplak bir yerli kadının fotoğrafı, bir bilgi ürünü olarak algılanmıştır.¹⁸ Bunun yanı sıra siyah-beyaz çekilmiş, yine çıplaklık içeren bir fotoğraf, resmin renksizliğinden dolayı, yorumlayanlardan kimileri tarafından kültürel bir çalışma olarak tanımlanabilmiştir.¹⁹ Bu örneklerin üçündeki figürler de aynı derecede çıplaktır. Bundan, aslında aynı çıplaklığı içeren ürünlerin alışkanlıklar ve ürünlerin içinde buldukları çerçevenin, çocukluktan beri öğrendiklerimize denk gelen etiketler sebebiyle farklı algılandığı sonucu çıkıyor. İncelemeye göre müstehcen, edepsiz, cinsel ahlaka aykırı algısı aslında öğrenilen bir şeydir. Yani doğada müstehcenlik yoktur; onu insan yaratır.

Buna ek olarak, yapılan bazı diğer psikolojik çalışmalar gösteriyor ki fotoğraf, ses kayıtları ya da yazılı metinler biçiminde cinselliği aktaran materyallere nazaran cinselliğe dair görüntülerin hareketli film yoluyla gösterilmesi kişilerin cinsel güdülerini harekete geçirmede daha etkili olmaktadır.²⁰ Görseller doğrudan ve hatta ister istemez bir biçimde algılanırken, yazıyı imgeleme dönüştürebilmek için önce harfleri okumak gerekir. Dolayısıyla resimsiz bir kitaptan cinsel haz sağlayacak kişinin, aynı hazzı bir filmde yaşamak isteyen kişiye göre daha fazla çaba göstermesi gerekir. Bu yüzdendir ki bir porno filmin afişi-

ni bir alışveriş merkezine asmakla bu alışveriş merkezi içindeki kitapçının raflarına pornografik bir kitap koymak arasında fark vardır. İkisinin, bir çocuk için yarattığı ‘tehlike’ birbirinden farklıdır ve bu fark, TCK’nın müstehcenlikle ilgili hükümleri düşüldüğünde dikkate almaya değerdir.

Eski Yahudi toplumunda, kadınların saçının açık olması müstehcen sayılırdı. Bugün de bu algı, Müslüman dünyanın hatırı sayılır bir kısmında hâlâ egemendir.²¹ Buna karşılık Antik Yunan’da –kadınların görmemesi koşuluyla– yarışlara katılan erkeklerin çıplak olması doğal karşılanıyordu.²² Yine de burada da topyekûn edepten soyut bir toplum algısından söz edilemez. Özellikle sünnet derisinin geriye kayarak penis başının görünmesi ayıp sayılıyordu. Bu yüzden yarışlarda sünnet derisinin geriye kaymaması için kimi yöntemler kullanılmaktaydı. Hatta bu ahlak anlayışından dolayıdır ki Yahudi yarışçıların sünnetli olmaları çeşitli sorunlara sebep olmuştur.²³ Bu iki örnekten de görülmektedir ki müstehcenlik algısını genelgeçer bir dizgeye oturtmak pek olanaklı değil. Birinde saçların açılması müstehcen karşılanabilirken ötekinde sünnet derisi sıyrılmaya kadar edep korunabilmektedir. Aynı zamanda bu durum, dün müstehcen sayıldığı için cezalandırılan eylemlerin bugün serbest olmasını, yahut tersini, bir çelişki olarak ortaya koyuyor. Tabii, müstehcenliğin bugün cezalandırılmasının kabul edilmesi, geçmişte de o günün müstehcenlik ve cinsel ahlak anlayışına göre cezalandırılmasını kabul etmek anlamına gelir ki bu da bir başka çelişkidir. Bu konuya ileride yeniden değineceğiz.

Ceza Hukukuyla ilgili akademik metinlerde müstehcenlik kavramı ele alınırken beraberinde cinselliğin ve/veya çıplaklığın teşhir ve temsil edilmesiyle ilgili diğer iki kavramdan da söz

edilir. Bunlardan birisi pornografi diğeri ise erotizmdir. Türk hukukunda müstehcenlik kavramı tartışılırken yapılan bu tipik ayırım, aslında Yargıtay Sekizinci Ceza Dairesi’nin 03.04.1985 tarihinde 872/1682 no’lu kararına dayanır.²⁴ Pornografi sözcüğünün kökeni, Yunanca *pornographos*’a dayanmaktadır. Sözcük, fahişe anlamındaki *pornai* ve yazmak anlamındaki *graphein* sözcüklerinden müteşekkildir. *Pornographos*, fahişe yazıları, fuhuş üzerine, fahişelerle ilgili yazılar anlamına gelir.²⁵ Pornografi sözcüğü, İngilizcede ilk olarak 1857 yılına ait *Oxford English Dictionary*’de yer almıştır. Pornografi ve bu kökten gelen sözcüklerin, müstehcen yazılar ve resimler anlamında kullanımına 1830’lardan itibaren rastlanır.²⁶ Dikkat edildiyse, ‘pornografi’, ‘müstehcen’in aksine ahlaki yargı içermeyen bir tanıma yönelmekte. Yine de modern dönemde, pek çok devletin yasalarında pornografi ve müstehcenlik kavramlarının birbirinin yerine kullanılmasından ötürü çoğu zaman aslında müstehcenle ifade edilmek istenen şey pornografik, pornografikle ifade edilmek istenen şeyse müstehcen olabilmektedir.²⁷

Konuyla ilgili bir başka sözcük, ‘erotik’ ise Türkçeye Fransızcadan girme. Fransızcası *érotique* olan “cinselliğe ilişkin” anlamındaki bu sözcük, Eski Yunanca *erotikós* sözcüğüne dayanır. Bu sözcüğün kökeni de Eski Yunanca cinsel sevinin, cinselliğin tanrısı anlamındaki *éros*’tur.²⁸ Pornografi, müstehcen ve erotik kavramlarının üçü de cinsellikle ilgili olduğunu söylemek, malumun ilamıdır. Ancak ‘pornografi’ daha çok cinsel dürtülerin tatminine yönelikken ve ‘müstehcen’ bir kınama içermekteyken ‘erotik’, kimi zaman estetik ve cinsel aşka dair nitelikleri olan ürünleri çağırıştırır.²⁹ Genel olarak erotik olanın şiddet içermeyen, aşağılayıcı olmayan ve rızaya dayalı cin-

sel eylemlerin tasvir veya temsili olduğu söylene gelmiştir.³⁰ Bir başka deyişle burada önemli olan şey cinselliğin estetize edilmiş olmasıdır.

Sonuçta erotik – pornografik ayrımı, eserin tüketicisine göre değişen, tüketicinin değerlerine göre biçimlenen öznel bir yargıdan kaynaklanır.³¹ Bir sanat eseri olmak iddiasındaki yaratı, belirli bir estetik anlayışı da içerir. Ancak bu estetik anlayış stilize edilmemiş, doğal, gerçekçi, hatta “çirkinleştirilmiş” bir suret içinde de sunulabilir. İşte bu durumda sanat eserinin erotiğin ötesinde pornografik olduğundan söz edilebilir. Sorun da kendisini burada gösterir zaten: Tek başına stilize edilmiş bir cinselliği, ceza hukuku alanının dışında tutup sanat saymak ve pornografiyi bir sanat anlayışı olarak kullananı müstehcenlik gerekçesiyle cezaya mahkûm etmek.

Türk hukuk yazınında müstehcenlikle ilgili yazılmış en kapsamlı çalışmada Özbek, erotizm ile pornografi ayrımından söz ederek, müstehcenlikle aslında cezalandırılanın erotizm değil, pornografi olduğuna dair Yargıtay Ceza Kurulu kararına değinmiştir.³² Ancak söz konusu eserinde Özbek, aslında ‘pornografi’nin ve dolayısıyla ‘erotik’in de kesin tanımının yapılamayacağını, ancak yol gösterici bazı ölçütlerin geliştirilebileceğini kabul eder.³³ Tanımı belirsiz bir kavramı anlamak için başka kavramlar kullanmaya kalkarız, ama sonuçta bu başka kavramlar için de elimizde olan biricik şey “geliştirilebilir” birtakım ölçütlerden ibarettir. Tabii o ölçütlerin de henüz geliştirilmemiş olduğunu unutmamalıyız. Dolayısıyla bu, aslında müstehcen kavramının belirsizliğinin, koşut diğer iki kavram olan ‘erotik’ ve ‘pornografik’in yardımıyla bile kırılmayacağını gösterir. Meşhur Yargıtay Ceza Genel Kurulu

kararında da erotik-pornografik gibi bir ayırım yapılmış olsa bile aslında neyin pornografik, neyin erotik olduğu belirtilmemiştir. Müstehcen kavramını somutlaştırmak için başka kavramlara atıfta bulunulur. Ancak o kavramların da aslında, efradını cami, ağyarını mâni birer tanımları olmadığı için bütün bu çaba da boşa çıkar.

Yarsuvat, müstehcenin tanımıyla ilgili olarak şöyle der: “Bir eserin ne zaman müstehcen sayılacağı, bakanın ‘gözlük numarasına göre’ değişir.”³⁴ Bu, aynı zamanda o eserin ne zaman erotik, ne zaman pornografik olarak algılanacağı biçiminde de söylenebilir. Benzer ifadeler Théodore Schroeder’dan gelir. Schroeder’e göre müstehcen, aslında kitaplarda veya tablolarla olan bir şey değil, aksine okuyanın yahut bakan gözün sahibinin düşünce durumuna göre değişen bir şeydir.³⁵ Bunlar kavramın ceza kanunlarında tanımlanamayıştaki temel sorunsalı açıklayan sözlerdir.

Ancak müstehcen algısının kişiden kişiye göre değişebilir olması, kimi zaman toplum içindeki kesimler ya da hukukçular arasında henüz pornografik-erotik tartışmasının yapılmasına fırsat kalmadan ayrılıklara sebep olabilir. Örnekse, Kemer’de Çınarlı Kavşağı’na konulan ve heykeltıraş Zafer Sarı tarafından yontulmuş, kollarını dümdüz biçimde açmış bir kadın figürünü kucaklayarak kaldıran bir başka erkek figürü temsil eden, stilize bir biçimde yapılmış olan heykel, ahlaka aykırı ve müstehcen olduğu gerekçesiyle tepki çekmiştir. Bunun yanında bir diğer kesim, söz konusu heykelin bir sanat eseri olduğunu dile getirerek müstehcen ve ahlaksız olarak değerlendirilemeyeceğini belirtmiştir.³⁶

KAYNAKÇA

- Aktunç, Hulki. *Büyük Argo Sözlüğü*, 4. bası, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2002.
- Artuk, Mehmet Emin, Ahmet Gökçen, A. Caner Yenidünya. *Ceza Hukuku Genel Hükümler 1*, 2. bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2006.
- Baytemir, Erdal. *Açıklamalı İçtihatlı Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı İşlenen Suçlar*, Adil Yayınevi, Ankara 2002.
- Centel, Nur. Hamide Zafer. *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 4. bası, Beta Yayınları, İstanbul 2006.
- Dennis, Donna I. "Obscenity Law in the Conditions of Freedom in the Nineteenth Century United States", *Law & Social Inquiry*, 2002, Cilt 27. No. 2. pp. 369 – 399.
- Deryal, Yahya. *Türk Hukukunda Bilirkişilik ve Bilirkişi Raporu Örnekleri*, Beta Yayınları, İstanbul 2001.
- Doğru, Osman. *İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlar Rehberi*, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 1999.
- Donay, Süheyl. "Ceza Hukukunda Müstehcenlik Kavramı Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta". *Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*. İstanbul 1968 , 2: s. 129 – 145..

- Dönmezer, Sulhi. *Ceza Hukuku : Özel Kısım Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler*. 5. bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 1983.
- Dönmezer, Sulhi. Sahir Erman. *Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku Genel Kısım*. 14. bası, Beta Yayınevi, İstanbul 1997, C.1.
- Dural, Mustafa. Tufan Öğüz. *Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku*. 6. bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2002.
- Duerr, Hans Peter. *Çıplaklık ve Utanç Uygarlaşma Sürecinin Miti*. Çev. Tarhan Onur, Dost Yayınları, Ankara 1999.
- Dworkin, Ronald. *Hakları Ciddiye Almak*. Dost Kitabevi Yayınları, Ankara 2007.
- Eagleton, Terry. *Edebiyat Kuramı*. Çev. Esen Tarım, Ayrıntı Yayınları: İstanbul 1990.
- Eck, Beth A. "Nudity and Framing: Classifying Art, Pornography, Information, and Ambiguity". *Sociological Forum*, Aralık 2001, Cilt 16 pp. 603 – 632.
- Eco, Umberto. *Anlatı Ormanlarında Altı Gezinti*. Çev. Kemal Atakay, Can Yayınları, İstanbul 1995.
- Erem, Faruk. "Ümanist Ceza Doktrinine Giriş", *Ernst E. Hirsch'e Armağan*. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1964, s. 131 – 165.
- Erem, Faruk. Ahmet Danışman, Mehmet Emin Artuk. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 14. bası, Seçkin Yayınevi, Ankara 1997.
- Esen, Bülent N. "Müstehcen Mevhumuna Dair", *Ankara Barosu Dergisi*, 1953 5: s. 381 – 384.
- Gerber, Albert B. *Sex, Pornography and Justice*, Lyle Stuart Inc., New York 1965.
- Greenawalt, Kent. *Fighting words: Individuals, Communities, and Liberties of Speech*, Princeton University Press, Ewing, NJ, ABD 1995.
- Gülsoy, Murat. *Büyübozumu: Yaratıcı Yazarlık*. Can Yayınları, İstanbul 2004.
- Gündüz, Sevim. *Öykü ve Roman Yazma Sanatı*, Toroslu Kitaplığı, İstanbul 2003.

- Gürelli, Nevzat. *Ceza Hukukunda Müstehcenlik Kavramı*. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, İstanbul 1967, 2-4: s. 569 – 587.
- Güriz, Adnan. *Hukuk Felsefesi*. 6. bası, Siyasal Kitabevi, Ankara 2003.
- Hancı, İ. Hamit. *Bilirkişilik ve Çapraz Sorgu*. Seçkin Yayınları, Ankara 2003.
- Hart, H.L.A. *Hukuk, Özgürlük ve Ahlak*. Çev. Erol Öz, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara 2000.
- Kaboğlu, İbrahim Ö., *Özgürlükler Hukuku*, 6. bası, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara 2002.
- Karagöz, Kasım. *İfade Özgürlüğü ve İnsan Hakları Avrupa Mahkemesin Kararlarında Sınırlandırılması Sorunu*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2004.
- Keyman, Selâhattin. *Hukukta Bir Tanım Denemesi*. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1981.
- Kılıoğlu, İsmail. *Ahlak Hukuk İlişkisi*. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1988.
- Köprülü, Timuçin. "Müstehcenlik". *Güncel Hukuk*, Aralık 2008.
- Köroğlu, Hasan. En Son Değişikliklerle Uygulamada ve İçtihatlarda Türk Mahkemelerinde Bilirkişilik ve Bilirkişilik Kurumları, Seçkin Yayınevi, Ankara 2001.
- Kunter, Nurullah, Feridun Yenisey, Ayşe Nuhoğlu. *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*, 15. bası, Beta Yayınları, İstanbul 2006.
- Lawrence, David Herbert. *The Portable D.H. Lawrence*, Penguin Books, New York 1977.
- Lillie, Richard G. *Obscenity Law – Politics, Morality, Free Speech and The Struggle To Define Obscenity*, Thesis of Doctorate, Case Western Reserve University 1990.
- Malkoç, İsmail. *Açıklamalar ve Yargıtay Kararlarıyla Öğreti ve Uygulamada Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler*. Turhan Kitabevi, Ankara 2001.
- Marakoğlu, Alper Ozan. *Hukuk Sözcüklerdir. Güncel Hukuk*, Temmuz 2004.

- Mayıs, Kerstin. *Art and Obscenity*. Tauris & Company Londra Britain 2006.
- Merriam-Webster's Dictionary. "Obscene" Merriam-Webster, Incorporated, USA 1996.
- Mill, John Stuart. *Özgürlük Üstüne*. 2. bası, Çev. Alime Ertan, Belge Yayıncılık, İstanbul 2000.
- Moran, Berna. *Edebiyat Kuramları ve Eleştirisi*. 12. bası, İletişim Yayınları, İstanbul 2004.
- Nead, Lynda. *Female Nude: Art, Obscenity and Sexuality*. Routledge, Florence, KY, USA 1992.
- Necatigil, Behçet. *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*. 14. bası, Varlık Yayınları, İstanbul 1991.
- Öktem, Niyazi. *Ahmet Ulvi Türkbağ. Felsefe, Sosyoloji*. Hukuk ve Devlet, Der Yayınları, İstanbul 1999.
- Özbek, Veli Özer. *Müstehcenlik Suçu*. Seçkin Yayınevi, Ankara 2009.
- Schauer, Frederick F. *The Law of Obscenity*, The Bureau of National Affairs, Washington, D.C. USA 1976.
- Schauer, Frederick. *İfade Özgürlüğü, Felsefî Bir İnceleme*. Çev. M. Bahattin Seçilmişoğlu, Liberal Düşünce Topluluğu Yayınları, Ankara 2002.
- Sümer, Necati. *Kitab-ı Mukaddes'te Cinsel Motifler*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2007.
- Tan, Hadi. "Müstehcen ve Hayasızca Neşriyat Hakkında Mukayeseli Bir Etüt". *Adalet Dergisi*. Mart 1948, 3: ss. 167 – 177.
- Tarhanlı, Turgut. *İnsansız Yönetim Türkiye'de İnsan ve Hakları*, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara 2003.
- Tunagöz, Tuna. *Mevlânâ'nın Bazı Kelâmî Konulardaki Görüşleri ve Bunların Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana 2005.
- Türe, Fatma. *1920'lerin Müstehcen Avam Edebiyatı*. Doktora Tezi, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul 2006.
- Türkçe Sözlük*. 7. bası, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1983, C.2.

- Uluç, Mehmet R. Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi Kararlarına Göre Müstehcenlik, *Adalet Dergisi*. Ankara Temmuz-Ağustos, 1968, 7-8: s. 489 – 496.
- Ulusoy, Tülay. *Basın Yoluyla Düşünce Açıklama Özgürlüğü Sınırları İçinde Müstehcenlik Kavramı*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1987.
- Uygur, Gülriz. "Genel Ahlakın Vazgeçilmezliği (mi?)", *Güncel Hukuk*. Temmuz 2008.
- Uysal, Ömer Faruk. *Müstehcenlik*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1988.
- Uzun, Ertuğrul. Ahlaksızlığın Cezalandırılması: Devlin-Hart Tartışması, *Eskişehir Barosu Dergisi*. Şubat 2005, 6: s. 157 – 171.
- Ünal, Asife. *Türkiye'de Örtünme Anlayışı Üzerine Bir Araştırma (Dinler Tarihi Açısından Bir Yaklaşım)*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2004.
- Wilde, Oscar. *Dorian Gray'in Portresi*, Çev. Vahdet Gültekin, E Yayınları, İstanbul (Basım Tarihi Yok).
- Wolfson, Nicholas. *Hate Speech, Sex Speech, Free Speech*, Greenwood Publishing, Westport ABD 1997.
- Yalkut, Necdet. "Türk ve İtalyan Ceza Hukuku'nda Müstehcen". *Adalet Dergisi*, Ankara Mayıs-Ağustos 1976, 3-4: s. 279 – 286.
- Yenisey, Feridun, Albin Eser. "Son Yüzyıl İçinde Almanya'daki Ceza Düzenlemeleri Geçmişe Bir Bakış ve Gelecekteki Eğilimler". *Yargıtay Dergisi*. 1989, 15: s. 12 – 36.
- Yürüşen, Melih. "Pornografyi İfade Özgürlüğü Bağlamında Düşünmek". *Liberal Düşünce*, Ankara 2001, 6(24): s. 23 – 40.
- Çevrimiçi Kaynaklar
- Affaire Akdaş c. Turquie, (Çevrimiçi) <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-97297>, 9 Ocak 2014.
- "Ama Sayın William Burroughs Yazmayın Öyle, Burası Türkiye!" (Çevrimiçi) <http://www.selyayincilik.com/duyuru.asp?id=15>, 6 Ekim 2011.

“Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Apollinaire’in On Bir Bin Kırbaç romanının Türkiye’deki yayıncısına verilen cezayı haksız buldu” (Çevrimiçi) <http://www.karakutu.com/modules.php?name=News&file=print&sid=6201>, 6 Nisan 2011.

“Banned and/or Challenged Books from the Radcliffe Publishing Course Top 100 Novels of the 20th Century” (Çevrimiçi) <http://ala.org/ala/issuesadvocacy/banned/frequentlychallenged/challengedclassics/reasons banned/index.cfm> 7 Nisan 2011.

“Banned Books A-Z” (Çevrimiçi) http://classrooms.tacoma.k12.wa.us/lincoln/jmuelhans1/documents/banned_books_a.doc, 5 Ekim 2008.

Bulut, Nihat. Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılma Nedeni Olarak Genel Ahlak, (Çevrimiçi) <http://archiv.iura.uni-saarland.de//turkish/NBulut.html>, 5 Ekim 2008.

“Chuck Palahniuk” *Wikipedia*, (Çevrimiçi) http://en.wikipedia.org/wiki/Chuck_palahniuk#Awards, 5 Ekim 2008.

Code Penal (Çevrimiçi) http://www.legifrance.gouv.fr/html/codes_traduits/code_penal_textan.htm, 5 Ekim 2008.

Criminal Code (Strafgesetzbuch StGB) (Çevrimiçi) <http://www.ius-comp.org/gla/statutes/StGB.htm#323>, 5 Ekim 2008.

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, (Çevrimiçi) http://www.unicef.org/turkey/crc/_cr23c.html, 5 Ekim 2008.

“Duygu Asena” *Vikipedi* (Çevrimiçi) http://tr.wikipedia.org/wiki/Duygu_Asena, 5 Ekim 2008.

“Dünya Çeviri Günü kutlu olsun: Ölüm Pornosu’nun çevirmenine 3 yıla kadar hapis isteniyor!” (Çevrimiçi) <http://www.sabitfikir.com/haber/dunya-ceviri-gunu-kutlu-olsun-olum-pornosunun-cevirmenine-3-yila-kadar-hapis-isteniyor>, 6 Ekim 2011.

Düşünce ve İfade Özgürlüğü Ödülleri 2007, (Çevrimiçi) *Türkiye Yayıncılar Birliği*, <http://www.turkyaybir.org.tr/upload/2007%20raporu%20ve%20C3%B6d%C3%BCI%20alanlar%20biyografiler.doc>, 5 Ekim 2008.

“Elinin hamuruyla’ Chuck Palahniuk çeviren ‘manken’: Funda Uncu” (Çevrimiçi) <http://egoistokur.com/elinin-hamuruyla-chuck-palahniuk-ceviren-manken-funda-uncu/> 6 Ekim 2011.

Emener, Ece Arar, “Kitaba Erotizmi Melih Cevdet Kattı”, *Radikal* (Çevrimiçi) http://www.radikal.com.tr/ek_haber.php?ek=ktp&haberno=3844, 5 Ekim 2008.

“HenryMiller”, *Wikipedia* (Çevrimiçi) http://en.wikipedia.org/wiki/Henry_Miller, 5 Ekim 2008.

İleri, Selim. “Bir Romanın Yargılanması”, *Radikal* (Çevrimiçi) http://www.radikal.com.tr/ek_haber.php?ek=ktp&haberno=7044, 5 Ekim 2008.

“Kadın Argosu Sözlüğü Dava Dosyası”, (Çevrimiçi) <http://www.metiskitap.com/Scripts/Catalog/Book.asp?ID=1406>, 5 Ekim 2008.

“Kemerde ‘Müstehcen Heykel’ Tartışması”, *Milliyet* (Çevrimiçi) <http://www.milliyet.com.tr/2007/09/05/son/sontur50.asp>, 5 Ekim 2008;

“‘Müstehcen’ Heykele Ziyaretçi Akını” *NTVMSNBC* (Çevrimiçi) <http://www.ntvmsnbc.com.tr/news/419310.asp>, 5 Ekim 2008.

“Müstehcen Kitaba Beraat”, (Çevrimiçi) <http://arsiv.sabah.com.tr/2005/12/23/gun93.html>, 5 Ekim 2008.

“Nedim Gürsel”, (Çevrimiçi) <http://www.biyografi.net/kisiyrinti.asp?kisiid=1732>, 5 Ekim 2008.

Nişanyan, Sevan, “Müstehcen”, *Sözlerin Soyağacı*, (Çevrimiçi) <http://www.nisanyansozluk.com/search.asp?w=m%FCstehcen&x=0&y=0>, 5 Ekim 2008.

Nişanyan, Sevan, “Hecin”, *Sözlerin Soyağacı*, (Çevrimiçi) <http://www.nisanyansozluk.com/search.asp?w=hecin&x=0&y=0>, 5 Ekim 2008.

Nişanyan, Sevan, “Porno” *Sözlerin Soyağacı*, (Çevrimiçi) <http://www.nisanyansozluk.com/search.asp?w=porno&x=0&y=0>, 5 Ekim 2008.

Nişanyan, Sevan, “Erotik” *Sözlerin Soyağacı*, (Çevrimiçi) <http://www.nisanyansozluk.com/search.asp?w=erotik&x=0&y=0>, 5 Ekim 2008.

“Nü Tablolara Bıçaklı Saldırı”, (Çevrimiçi)

http://www.haberdaret.com/sanathaberleri_oku.asp?haber=404, 5 Ekim 2008.

Online Etymology Dictionary (Çevrimiçi)

<http://www.etymonline.com/index.php?search=obscene&searchmode=none>, 5 Ekim 2008.

Özel, Cevat “Müstehcenlik Kavramı”, (Çevrimiçi) <http://hukukcu.com/modules/smartsection/item.php?itemid=22>, 5 Ekim 2008.

“Pendik'te 'Nü' Krizi Çözüldü”, *Hürriyet* (Çevrimiçi) <http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2005/02/18/601360.asp> 5 Ekim 2008.

Penal Code of The Republic of Slovenia, (Çevrimiçi) <http://www.oecd.org/dataoecd/50/18/34287694.pdf>, 5 Ekim 2008.

Polish Penal Code, (Çevrimiçi) http://www.era.int/domains/corpus-juris/public_pdf/polish_penal_code2.pdf, 5 Ekim 2008.

“Priapos” *Vikipedi* (Çevrimiçi) <http://tr.wikipedia.org/wiki/Priapos>, 5 Ekim 2008.

“Ressam ‘Nü’ Tablolarını Tülbentle Sansürledi”, *Milliyet* (Çevrimiçi) <http://www.milliyet.com.tr/2007/11/23/son/sontur33.asp>, 5 Ekim 2008.

“Sana ve Oğlak Dönencesi'ne Nice yüzyıllar...” (Çevrimiçi) <http://www.sabitfikir.com/dosyalar/sana-ve-oglak-donencesi-ne-nice-yuzyillar>, 6 Ekim 2011.

“Tablolar Geri Geldi” (Çevrimiçi) http://www.haber3.com/news_detail.php?id=99067, 5 Ekim 2008;

The Italian Penal Code, (Çevrimiçi) www.wihl.nl/finals/Italy/IT.L-PC.penal%20code%20extracts%20ENG.pdf, 5 Ekim 2008.

The Nobel Prize in Literature 2004, (Çevrimiçi) http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/literature/laureates/2004/, 9 Ocak 2014.

The Penal Code, (Çevrimiçi) http://www.sweden.gov.se/download/add-334ba.pdf?major=1&minor=15194&cn=attachmentDuplicator_0_attachment, 5 Ekim 2008.

“Turgay Keser: Aydın Ilgaz'dan Sınıfın Efsanesi” (Çevrimiçi) http://cinar-yayincilik.com.tr/cinar/index.php?option=com_content&task=view&id=66&Itemid=9, 5 Ekim 2008.

“William S. Burroughs Türk Adaletine Teslim!” (Çevrimiçi) <http://www.sabitfikir.com/haber/william-s-burroughs-turk-adaletine-teslim>, 6 Ekim 2011.

Yanık, Rıza “Cami Altında ‘Bereket Tanrısı’ Operasyonu” *Haber Vitriini* (Çevrimiçi) <http://www.habervitrini.com/haber.asp?id=20173>, 5 Ekim 2008.

“Yarın başlayacak Yumuşak Makine davası için Sel Yayıncılık’a uluslararası destek” (Çevrimiçi) <http://www.sabitfikir.com/haber/ya-rin-baslayacak-yumusak-makine-davasi-icin-sel-yayincilika-ulus-larasi-destek>, 6 Ekim 2011.

DİZİN

A

- ABD v. Bennett Davası 75
- ABD v. Clarke Davası 76
- Akdaş, Rahmi 41, 42
- Akdaş v. Türkiye Kararı 56
- Akın, Nur
Sağlıklı ve Mutlu Bir Yaşam İçin
1001 Cinsel Pozisyon 98
- Alman Ceza Kanunu 67, 68
- Amerikan Yüksek Mahkemesi 73,
79, 80, 83
- Ames, Jonathan
Fazladan Bir Adam 95
- Anday, Melih Cevdet 38
- Apollinaire, Guillaume 40, 41,
42, 56
Genç Bir Don Juan'ın Maceraları
40, 41
On Bir Bin Kırbaç Darbesi 41
- Arıkan, Meltem 40, 105
Yeter Tenimi Acıtmayın 40, 97,
99, 105
- Asena, Duygu 38
- Âşıklar (Les Aments) 81
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
(AİHM) 41, 56
- Ayden, Erje
Hauptbahnhof'dan Bir Trene
Bindim 96, 98, 107
İkinci Cadde'nin Çılgın Yeşili 96,
98, 105, 107, 109
- Ayrıntı Yayınları 42

B

- Babic, Dragon
Son Sürgün 95, 98
- Baldwin, James 38
Go Tell It on the Mountain 38
- Baruter, Ömer Bahadır 96
- Batur, Enis 39, 42
Elma 39, 42
- Baumann, Manfred
Just Naked 97
- Baykam, Bedri
Kemik 96, 98
- Beat Kuşacağı 42
- Bilek, İbrahim
Uzakistan 98, 99
- Bingölçe, Filiz 46
Kadın Argosu Sözlüğü 46, 94, 96, 99
- Birinci Anayasa Değişikliği 79, 84
- Black, Hugo 79
- Blue, Adriane
Öpüşme - Metafizikten Erotiğe 95
- Boccaccio, Giovanni 37, 78
Decameron 37, 78
- Bradbury, Ray 45
Fahrenheit 451 45
- Bramly, Serge
Yatak Odasında Terör 95, 98
- Brennan, William J., Jr. 79, 80, 81, 82
- Brüksel Konferansı (1930) 66

B

- Burroughs, William S. 38, 42
Çıplak Şölen 38
Yumuşak Makine 42

C

- Can Yayınları 44, 45
- Caulter, Bob
Crazy Babe 97
- Cenevre Konferansı (1923) 66
- Chorherr v. Avusturya Davası 56
- CinSel Kitaplar 39, 42
- Cleland, John 37, 82
Fanny Hill - Bir Zevk Kadınının Anıları 37
- Cockburn, Sör Alexander 74
- Committee for the Supression of Vice 75
- Comstock, Anthony 75, 78
- Comstock Yasası 75
- Courbet, Gustave 39
Dünyanın Kökeni 39

Ç

- Çıplak, Hasan Basri 42
- Çocuk Hakları Sözleşmesi 69

D

- Danimarka Ceza Kanunu 69
- Devlin, Lord Patrick 54
- Douglas, William O. 79, 80
- Dönmezer, Sulhi 26, 57, 65, 66,

70, 85, 86, 100, 104

Dworkin, Ronald 55

E

- Eck, Beth A. 26
Çıplaklık ve Tanımlanması: Sanat, Pornografi, Bilgi ve Müphemlik 26
- Eco, Umberto 49
- Edebiyat Çevirmenleri Birlikleri Avrupa Konseyi 43
- Erdoğan, Yılmaz
Kadınlık Bizde Kalsın 96
- Erem, Faruk 53
- Esseiva, François 65

F

- Faulkner, William 38
Döşegimde Ölürken 38
- Fielding, Henry 37, 78
Tom Jones 37, 78
- Finlandiya Ceza Kanunu 69
- Fitzgerald, F. Scott 38
Muhteşem Gatsby 38

G

- Ginsberg v. New York Davası 82
- Ginzburg v. ABD Davası 81
- Gürelli, Nevzat 87
- Gürpınar, Hüseyin Rahmi 38
Müebbiye 38

H

- Hades Yayınları 41
- Handyside v. Birleşik Krallık Davası 56
- Hart, H.L.A. 54, 55, 115
Hukuk, Özgürlük ve Ahlak 54
- Hiçyılmaz, Murat
Aum 97, 98, 99
- Hollanda Ceza Kanunu 69
- Huxley, Aldous 38
Cesur Yeni Dünya 38

I

İlgaz, Rifat 38

İ

- İnsan Hakları Evrensel Bildirisi 20, 37
- İsveç Ceza Kanunu 70
- İtalyan Ceza Kanunu 68

J

- Jacobellis v. Ohio Davası 81
- Jelinek, Elfriede 102
Piyanist 96, 98, 102
- Joyce, James 78
Ulysses 37, 78

K

Kaboğlu, İbrahim Ö. 55

Karsten, Thomas
Moments of Intensity 97

Kesey, Ken 38
Guguk Kuşu 38

Kitab-ı Mukaddes 77

Küçük Kırmızı Ders Kitabı 56

Küçükleri Muzır Neşriyattan
Koruma Kurulu 18, 19, 43,
44, 49, 86, 87, 88, 89, 92,
93, 94, 101, 102, 104, 109,
111, 118, 119, 120

Kür, Pınar 38

Kürüz, Murat
Kadın Erkek Faaliyet Raporu 97

L

Lawrence, D.H. 37, 38, 46
Âşık Kadınlar 38
Leydi Chatterley'in Sevgilisi 37
Oğullar ve Sevgililer 38

Lombak 96, 98

M

Memoirs v. Massachusetts
Davası 82

Metis Yayınları 46, 94

Mevlana 25
Mesnevi 25, 26

Mila, Ben 40
Perinin Sarkacı 40

Miller, Henry 37, 44
Oğlak Dönencesi 44, 45
Yengeç Dönencesi 37, 44

Miller v. California Davası 83

Mill, J.S. 53, 54

Mishkin v. New York Davası 80

Müller ve diğerleri v. İsviçre
Davası 56

N

Nabokov, Vladimir 37
Lolita 37

Nagel, Dieter
Public Nudists 97

Nobel Edebiyat Ödülü 102

O

Orwell, George 18, 38
1984 38

Ovidius 37, 78
Sevme Sanatı 37

Ö

Öz, Erdal 44, 45

P

Palahniuk, Chuck 42, 97, 101, 102
Ölüm Pornosu 42, 44
Tıkanma 97, 99, 101, 102

Paris Konferansı (1910) 66

Payne, John 37, 78
Binbir Gece Masalları 37, 78

Plath, Sylvia 37

Prada, Juan Manuel de 40

Kukular Kitabı 40

Press, Joy
*Seks İsyancıları - Toplumsal
Cinsiyet, Başkaldırı ve
Rock'n'Roll* 97

P.V.
*Görgülü ve Bilgili Bir Burjuva
Kadınının Mektupları* 40

R

Regina v. Hicklin Davası 74

Reyes, Alina
Lilith 95, 98

Reynolds, Simon
*Seks İsyancıları - Toplumsal
Cinsiyet, Başkaldırı ve
Rock'n'Roll* 97

Roth Davası 79, 80

S

Sade, Marquis de 37, 118
Juliette 96, 98
Yatak Odasında Felsefe 96, 98,
105, 107

Salinger, J.D. 38
Çavdar Tarlasında Çocuklar 38

Sancı, İrfan 40, 42, 43, 44

Sarı, Zafer 31

Schroeder, Théodore 31

Sedley, Charles 73

Sel Yayıncılık 39, 40, 41, 42

Sertabiboğlu, Sühe 42

Shakespeare, William 77

Slovenya Ceza Kanunu 68, 69

Solmaz, Fatih 96

Somer-Bodenburg, Angela
Berenice 97, 99

Soysal, Sevgi 38

Sökmen, Semih 46

Stewart, Potter 81

Styron, William 38
Sophie'nin Seçimi 38

Sueonius 77

Sultan
Yasak Fantezi Sultanca 98

T

Tek, Murat 38

The Queen's Bench Court 73

Tümer, Mehmet Savaş 97
Mor 19, 97, 99, 105

Türk Ceza Kanunu (TCK) 17, 18,
19, 20, 21, 23, 28, 32, 34,
36, 40, 41, 46, 48, 50, 56,
59, 61, 63, 67, 69, 71, 74,
82, 87, 88, 99, 106, 115, 116,
118, 120, 121

Türkiye Yayıncılar Birliği 40, 105
*Düşünce ve İfade Özgürlüğü
Ödülü* 40, 105

U

Uluslararası Yayıncılar Birliği
(IPA) 40, 42, 43
Yayın Özgürlüğü Ödülü 40

Uncu, Funda 42, 44, 97

Updike, John 38

Tavşan Kaç 38

Urbino Venüsü 27

Uygur, Gülriz 55

V

Virtue, Sheikh

Sağlıklı ve Mutlu Bir Yaşam İçin

1001 Cinsel Pozisyon 98

Vonnegut, Kurt 38

Mezbaha No. 5 38

W

Walker, Alice 38

Renklerin Moru 38

Welsh, Irvine

Porno 96, 99, 107

Wilde, Oscar 46, 47, 48, 101

Dorian Gray'in Portresi 46

Wolfenden Komitesi 53

Worthington Şirketi 78

Y

Yargıtay 25, 29, 30, 40, 41, 85, 99

Yarsuvat, Duygun 31, 64

Yerguz, İsmail 40

Yücel, Can 38